

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Königné Nagy Magdolna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Königné Nagy Magdolna
Levelezési cím: 7252 Attala, Széchenyi u.20/a
Telefonszám: 06304545977
E-mail cím: konignemagdi73@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Szüreti felvonulás

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:⁴

x nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Attala település

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- x települési** tájegységi ágazati

amely értéktár neve: **Attalai Értéktár Bizottság**

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Szokás volt régen az egyes betakarítási időszakok lezárása valamilyen ünneppel. A leggyakoribb ilyen esemény – az aratóbálok mellett – a szüreti felvonulás és az azt követő bál volt. Településünk nem bortermelő vidék, de ennek ellenére sok helybéli rendelkezett szőlőtermelő birtokkal a környező településeken (Kisfalud, Csoma, Szalacska, Szőlőhegy), így a szüreti hagyomány is része a település életének. A falubeliek a szőlőt és a belőle készült bort nagy becsben tartják, és ennek megfelelően a munkálatait is komolyan és teljes odaadással végzik, igaz csak kis mennyiségben termelnek. Amikor az egész határban befejeződött a szüret, ünnepi felvonulást rendeztek a faluban (Ferenc napján okt. 4-én kezdték a szüretet, mostanában azonban a korábban érő fajtákat termesztik, legtöbbször már szeptemberben hozzákezdnek a szürethez.) A szőlőszedés utolsó napján, a *végzésnapon*, a szőlőfürtökből szüreti koszorút készítettek, amelyet egy rúdon vittek, a menetben különféle maskarások vonultak.” Településünkön korábban az ifjúság szervezte meg a szüreti mulatságot, amely mindig vasárnap szokott lenni. A ragyogóan tisztára mosott kocsikkal a legények összegyűlnek és a lányok virágokkal, szalagokkal díszítették azokat. A mise elmúltával nagy a készülődés a szüreti mulatságon résztvevők körében. Alig, hogy az ebéddel végeznek, máris csengettyűs kocsik nyargalnak végig a falun, a kocsisok szedik össze a lányokat és legényeket a kocsikra. Régi, nemzeti viseletbe öltözött utasokkal megtelnek a kocsik. A menet élé áll a zenekar, az első kocsin foglal helyet a bíró és bíróné, a kocsis mellett a kisbíró a nagydobjával. A bíró kocsiját kísérik a lóháts legények, majd ezután a cső szkocsik sorakoznak.”(Attala község krónikája)

Egy feldíszített kocsin, hintón ült a *bíró és bíróné*, általában azok viselhették ezt a szerepet, akik még abban az évben meg is esküdtek.

A bíró öltözete: csizma, mellény, zakó, bő ing, kalap, melynek karimájára egy kisebb szőlőfürtöt erősítettek. A bírónét alakító leány magyaros ruhában volt: párta, bő, piros törökbécsi szoknya, fehér blúz, piros vagy zöld mellény, fehér- riselt hímzett kötény. Lábán cipő volt. Fényes anyagból varrt díszekkel ékeskedett a pártája is. Ha ez piros volt, akkor zöld díszekkel cifrázták. A párta hátulján fenékgig érő hosszú szalag lógott. Ha a bírópáros már házas volt, akkor magasan bekötött selyem kendőt kötöttek az asszonyka fejére. (Főzött selyem kendő négy sarkában egy – egy rózsadíz volt látható, a konty mögé kötötték, majd a kendő két sarkát a fül mellé rögzítették). A többi kocsiban utazó lányok, legények is ünnepi (régen paraszti népies) öltözetben voltak.

A lányok és a lóháton ülő legények nótaszóval, kurjongatással, ostorcsapással toborozták a vendégeket az esti mulatságra.

Egy kocsiban *cigánygyerekek* utaztak, korommal színezték be bőrüket, egy zacskóban vittek is magukkal, hogy a nézelődő embereket megrézfálják.

A legfontosabb szerep a *kisbíróé*, aki gyalogosan haladt vagy a kocsis mellett foglalt helyet, minden utcasarkon megállt és dobolt. Beszámolt – tréfás rigmusokkal – az év során a faluban történt dolgokról, és meghívta a falu népét a szüreti bálba. Az egész falut megkerülték, még a szomszédos településekre is elkocsiztak, a végén a szőlőfürtökkel feldíszített kocsmához tértek vissza.

A bálokban a szüreti menet szereplői tovább viselték tisztségeiket. A csőszlányok és csőszlegények feladata például az volt, hogy a külön erre a célra felaggatott, vagy dekorációként használt szőlőfürtöket őrizték. A bál folyamán ugyanis a résztvevők ezekről "lopkodtak". Akit "lopáson" értek, azt a bíró elé vitték és "megbüntették". Bíróságot kellett fizetnie, ezt a pénzt aztán a szervezők (korábban a bíró és bíróné) a bál rendezési költségeire fordította. Sok helyen egyébként ez a szőlőlopás-játék még az 1970-es években is a szüreti bál része volt, ma már ezt a játékot elhagyták. A szüreti mulatság általában reggelig is eltartott.

A szüreti szokások mai formájukban a szüreti felvonuláshoz, menethez és a bálhoz vagy mulatsághoz kötődnek. Napjainkban már egyre nehezebb a szüreti felvonulás megszervezése, hiszen lovas fogatokat találni rendkívül nehéz, illetve a hagyományos attalai népviselet is igen kevés

személynek van a birtokában. Ennek ellenére több alkalommal sikerült megrendezni a szüreti felvonulást, amelyet szeretnénk továbbra is megőrizni.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Fontosnak tartjuk, hogy éltsünk minden olyan hagyományt, ami még fellelhető a településen, ezzel is erősítve a településhez való ragaszkodásunkat, identitásunkat. Valaha, ezek az alkalmak a közösségről, az egymásra figyelésről szóltak és ennek napjainkban, még nagyobb jelentőséget tulajdonítunk.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://archivum.mtv.hu/photobank/item/MTI-FOTO-TjYwYUFIVXQ3MWtXYUV6R2I3ekNWZz09>

Attala Község Krónikája
www.attala.hu

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.attala.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Attala, 1957. Szeptember 16. Attalai népviseletbe öltözött menyecskék a szüreti felvonuláson.

MTI Fotó: Bajkor József

Szüreti felvonulás (50-es évek)

Bíró és Bíróné

1938. Szüreti felvonulás (Széchenyi utca 54-56.). A menetben előlről: Imi Bözsi, Szikra Imre, Blézer Mariska, Orbán (Típori) József, Varga Piroksa, Apáti Ferenc, Szöke Irma, Cséplő József, Ceglédi Anna, Hambuch József, a lovaskocsin a bíró és a bíróné.

Kisbíró

Csöszlányok és fiúk

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról